

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

Or închisoare pentru datorii, or faliment pentru civilii (urmare), de d-l I. Tanovicăanu;

JURISPRUDENȚĂ ROMANĂ :

Tribunalul Botoșani : Al. G. Negrescu cu Minist. de Finance, (restituire de taxă);

Tribunalul Ilfov s. II : Buhor Levi și S. Grunberg, opoziție, în afacerea supraquotelor;

Judecătoria ocolului Moinesci (Bacău) : Vasile Budacă cu Theodor a Aniței, cu o Observație.

OR ÎNCHISOARE PENTRU DATORII,

OR FALIMENT PENTRU CIVILII

(Urmare) (*)

În numărul trecut am făcut istoricul constrângerii corporale la diferite popoare și mai cu seamă la Francezi.

Să venim acum la țara noastră; istoricul instituțiunii nu e mai puțin interesant.

Atât în Moldova cât și în Muntenia exista în vremile vechi închisoarea pentru datorii. Ce e drept că ea se aplica numai moșicilor, iar boerii erau scutiți. Un bătrân cunoscător al trecutului ne spunea că prin anii 1845 sau 1846 Smaranda Macri cerând lui Mihaï Vodă o carte de execuțiune în potruva logofătului Iorgu Ghica, de la care avea să ia niște bani, Mihaï Sturdza Vodă a refuzat zicând că *Iorgu Ghica e boer*.

În 1863 guvernul propune o lege de constrângere corporală, însoțind-o cu o expunere de motive vrednică de băgare de seamă:

«Constrângerea corporală—se zicea în expunerea de motive— pentru țara noastră ar fi mai întâiu de toate un *surrogat al moralității transacțiunilor*. Cine din d-v trăind în viața practică n'a ajuns a recunoaște că în transacțiunile noastre, avem încă oare-care trebuință—fie pentru mult timp—ca conștiința datoriei noastre să fie puțin deșteptată? Intr-o țară așa de timpuriu bîntuită de lux, la un popor cu imaginațiunea așa de vie și care este atât de mult aplecăt spre vanitate ca veri-ce popor inteligent, care din d-v n'a asimțit trebuința de un tempera-

ment tot atât de energetic cât este de adânc și răul ?

«Constrângerea corporală la noi, n'are de obiect de cât a pune pe debitor în pozițiune să întrebuițeze averea sa cea reală pentru plata creditorului, a închide pe debitorul care plătește nu va să zică a suspenda usul libertății sale, ci a opri abuzul ce face de libertatea sa ca să calce pe a altuia. «Ea nu e de cât un avertisment, o rechemare la sine însuși.

«Din punctul de vedere al utilității, constrângerea corporală va putea produce rezultate bine-făcătoare mai mult ca măsură cominatorie⁽¹²⁾, de cât ca pusă în practică⁽¹³⁾.

Discuțiunea asupra legii constrângerii corporale a avut loc în ședința Adunării Legiuitoare (unică pe acea vreme) din 18 Noembrie 1863, cu ocașiunea proiectului de lege de a se declara obligator și în Moldova Codicele comercial al Munteniei, din 1840. În această împrejurare venind în discuțiune art. 314 din Regulamentul organic al Munteniei care zicea: «*Cel ce nu se supune la hotărârea judecătorilor de comerț, se va pune la închisoare*», Comisiunea Camerii a suspendat discuțiunea și G. Costa-Foru a propus să se desbată de urgență legea constrângerii corporală, căci votându-se această lege «*va fi cea mai mare garanție pentru comerț*».

Papiu Ilarian ministrul de justiție susține propunerea, arătând că legea «e reclamată imperios atât de creditul public cât și de cel privat».

Gheorghe Ghica o combate spunând că «constrângerea corporală și are origina sa în timpii de barbarie ai societăților; ea e o rămășiță a timpurilor unde relațiunile individuale basate pe averi de bani, avea consecințe a micșora valoarea individului».

Const. Brăiloiu vorbește în același sens spunând că pentru a adopta o ast-fel de lege «trebuie să avem o garanție în instanțele judecătorești, garanție care astă-zî lipsește, pe când în Franța este inamovibilitatea judecătorilor». Mai spune Brăiloiu că cei supuși legii «sunt cei care n'au nici de cum capitaluri și acei cu capitaluri foarte mici».

Să ne oprim de o cam dată aici.

Gh. Ghica vorbește de timpii de barbarie și spune că închisoarea pentru datorii e o rămășiță a acelor timpuri; ne întrebăm însă pentru ce acest așeză-

(12) Amenințătoare.

(13) Buciumul din 12 Decembrie 1863.

(*) Vezi Curierul Judiciar No. 63 din a. c.

mânt nu s'a desființat până în timpul domniei lui Cuza Vodă? În timp de mai bine de 6 veacuri, boerii au avut neconținut puterea în mâna lor, au tăiat și au spânzurat, au făcut totul după cum le a fost voia, de ce într'un timp atât de îndelungat nu s'a gândit unul singur măcar să suprimă închisoarea pentru datorii? Cum se face că îndată ce puterea trece la popor și la elementele democratice, așezământul care fusese bun în timp de mai multe veacuri, devine o barbarie a timpurilor vechi? Pentru ce Gheorghe Ghica, Const. Brăiloiu, principele Gr. M. Sturza și toți foștii privilegiați de odinioară, luptă acum din toate puterile contra închisorii pentru datorii, pe când din potrivă toți liberalii din cameră erau partizanii acestei legi?

Ei! Răspunsul e foarte ușor.

Pe când se închideau pentru datorii numai mojiicii, iar logofătul Iorgu Ghica putea mânca fără teamă de pedeapsă banii Smarandei Macri, fiind că era boer, și boerii nu se închideau, constrângerea corporală era foarte bună, fiind-că slujea boerilor; îndată însă ce se decretează egalitatea înaintea legii și boerul care mânca banii altuia era pus alături cu mojiicul care făcuse același lucru, legea era detestabilă și rămășiță a timpurilor de barbarie.

Tot asemenea și bătaia.

În timp de peste o jumătate de mileniu cât fusese aplicată pe spatele mojiicilor, ea era ruptă din soare, îndată însă ce se stabilia egalitatea înaintea legii, bătaia devine un așezământ contra demnității omenești, care trebuie desființat din legislațiune!

Ascultați ce spune art. 33 Cod penal Știrbei, din 5 Decembrie 1850, redactat sub îngrijirea aceluiași Const. Brăiloiu:

«Nobilul de familie, de rang sau de profesie, precum boerii, neguțătorii, doctorii, avocații, și alții cu deosebit caracter nu se supun la bătae, căci bătaia de și s'a primit între pedepsele acestei condicți, însă la a ei aplicare judecătorul nu va pierde nici o dată din vedere caracterul și poziția soțială a cri-căruia osândit, orânduind la asemenea împrejurări în locul acestei pedepse, tot-d'auna corespunzătoare osindă».

Iată domnii care se făceau în 1863 oamenii progresului, apărătorii libertății individuale în potriua barbariei trecutului!

Dar Brăiloiu mai dă un argument contra închisorii pentru datorii; densusul spune că legea lovește în săraci.

Lucrul e inexact, fiind-că legea nu permitea închisoarea de cât de la 500 lei în sus, și nu o declara obligatorie pentru judecător de cât de la 1000 de lei în sus, aceste sume însă erau considerabile prin 1863 și de sigur că nimeni nu le imprumuta la oameni săraci.

Însă cea mai bună probă că legea constrângerii corporale nu lovea pe săraci ne-o dă Bayle Mouillard, un adversar al constrângerii corporale.

Densusul ne spune că în anul 1826 era în Anglia un închis pentru datorie la 3500 locuitorii, în Scoția unul la 9684, iar în săraca Irlanda unul la 10242 locuitorii, adică aproape de 3 ori mai puțin ca în bogata Engliteră

În Franța același lucru. Departamentul Senei între anii 1824-1838 avea 1 închis la 117 locuitorii, al Senii inferioare 1 la 466, iar în Vandea unul singur la întreaga populațiune a departamentului de 330350 locuitorii⁽¹⁴⁾.

Pentru ce acest lucru? Ore Vandeenii sunt mai bogați de cât Parisienii? De sigur că nu; cauza este că Vandeenii sunt mai conservatori ai vechilor tradițiuni monarchiste și religioase.

Bayle Mouillard care, o repetăm, e un adversar al închisorii pentru datorii recunoaște însuși că:

«Făcând abstracțiune de cazuri excepționale pentru ca să ne ținem numai la generalități, trebuie să conchidem că departamentele cele mai avute sunt adese-ori acelea care prezentă cei mai mulți deținuți pentru datorii, și departamentele cele mai sărace, acelea în care în general se găsesc mai puțini»⁽¹⁵⁾.

În fine același autor arată cu tabele grafice că constrângerea corporală e în legătură cu regimul dotal care dă naștere la mai multe fraude. Departamentele de dotalitate dau cel mai mare contingent de închiși pentru datorii⁽¹⁶⁾.

Să revenim la discuțiunea din adunarea legiuitoare a României.

După C. Brăiloiu ea cuvântul Const. Rosetti, care în calitatea sa de staroste al neguțătorilor (fiind tipograf) ține un discurs strălucit în favoarea legii, din care extragem câte-va fragmente:

«Ați zis d-nii G. Ghica și C. Brăiloiu că legea constrângerii corporale e o lege barbară; dar oare lipsa în care suntem de legi care să dea garanție comericiului nu este un ce și mai barbar? Gândiți-vă domnilor, că de atâtea ani se cer neconținut legi care să ușureze comericiul de greutățile ce-l apasă astăzi și să i înlesnească mijloacele de a-și mai lua puțin sborul, și cu toate acestea nimic nu s'a făcut în favoarea comericiului, nici o lege nu s'a adus care să-i ajute să iasă din amorțeala în care se află.

«Comericiului nostru s'a cerut în tot-d'a-una și cu rigoare plăți și iar plăți, fără a i se deschide cea mai mică ușă de credit (aplaude), din această cauză am văzut căzând cele mai mari case din țara noastră.

«Nici un guvern nu s'a îngrijit de această nenorocire, nici unul nu a venit vre-o dată în adunare cu vre-un proiect de lege prin care să dea puțină răsufare comericiului care este viața unei națiuni.

«Ei bine! Găsiți d-v. că aceasta nu e barbar?

«Chiar barbară să fie, cum ziceți, legea constrângerii corporale, e just, e de folos să avem cel puțin o lege barbară în favoarea comericiului pe lângă atâtea altele și mai barbare care l sugrumă. . . .

«Propunerea nu cere a se vota îndată legea constrângerii corporale, ci a se cerceta de urgență, a se aduna secțiunile, a o lua în desbatere, și dacă majoritatea o va respinge, va căuta cel puțin a pune ceva în loc, a da prin alte mijloace ajutorul ce ne reclamă de atâtea timp comericiul și a dovedi solicițiunea ce trebuie să avem a nu lăsa să se

⁽¹⁴⁾ Bayle Mouillard, op. cit. p. 139, 345-348, 141-142.

⁽¹⁵⁾ Ibidem, p. 149.

⁽¹⁶⁾ Ibidem, p. 150-151.

dărapene cel dintâi stâlp al edificiului social al orî-cărei națiuni» (aplaude prelungite) (17).

Principele Dimitrie Ghica spune că e natural ca d. Rosetti ca «*Prim staroste reprezentant al comer-ciului*» să ceară legi în interesul comer-ciului, dar sunt alte legi mai urgente, de exemplu: înființarea camerelor de comerț, organizarea armatei, re-forma comunală etc.

V. Boerescu, profesor de drept comercial, căruia însuși Dimitrie Ghica îi zicea, trei luni mai târziu, în ședința din 18 Ianuarie 1864, că de când a venit din streinătate a susținut «*reforme cele mai ra-dicale*», replică principelui Dim. Ghica «Nu înțeleg cum nu vedeți și d-v cât de urgentă e o lege care ar reînvia comerțul la noi și l'ar pune în condiți-unile în care trebuie să fie pus? Ce voiți să facem cu camere de comerț, când condițiunea cea mai esențială a comerțiului, creditul, ne lipsește? Ei bine d-lor, e un adevăr recunoscut că nu e o in-stituțiune mai avantajoasă pentru stabilirea credi-tului de cât o lege de execuțiune asupra constrân-gerei corporale».

G. Costaforu, profesor de drept civil, poate cel mai mare juristul pe care l'a avut România, vorbește în același sens.

«Dacă nu veți vota constrângerea corporală, cel puțin să știe oamenii că numai e închisoare, că nu este constrângerea corporală și să 'și facă co-merțul pachetele mai la vreme, să se lămurească lucrul.»

«D. Brailoiu zice că n'are poftă să meargă cei cu capitaluri mari la închisoare unde, ca renu-mitul acel bogat francez, ar petrece, ar bea și ar mânca cu amicii săi, dar mai bine aș voi, d-lor, să ved ast-fel la închisoare pe ilustratiunea cea bogată, de cât să-i vîz cu calese aurite, cu livrele strălucite și aruncând noroi în ochii acelor nen-rociți pe care i-au ruinat» (aplaude prelungite).

Președintele consiliului Mih. Cogălniceanu la rândul său zice «Vin a sprijini urgența acestei propunerii și ca cestiune de ordine publică și de dreptate».

Principele Grig. Sturza combate urgența și chiar amenință «Ei domnilor! Pe mine unul nimic nu m'ar revolta mai mult de cât a-mi răpi libertatea pe care cu orî ce preț mi-aș apăra-o».

Erea un mijloc foarte ușor ca principiile Grig. Sturza să-și apere libertatea fără amenințări: să respecte și dînsul averea altora și vor respecta și cei-l'alți libertatea sa. De almintrelea de ce nu vorbea de libertate Grig. Sturza și în anul 1848, când părintele său Mihai Sturza Vodă trimitea pe patrioți în închisoarea de la Plumbuita iar el se făcea sbirul părintelui său în goana și pedepsirea liberalilor?

Oh! Înțelegem. Inchiisoarea, e bună pentru mo-jici, nu însă pentru principii!

Ministrul justiției Papiu Ilarian roagă din nou pentru urgență, fiind-că în puține zile de când e ministru a primit o mulțime de petițiuni în care oamenii se plîng de neaplicarea art. 314 din Re-gulam. organic.

In fine propunerea de urgență se votează cu 49 voturi pentru și 45 contra.

* * *

Cum priveau ziarele progresiste legea constrân-gerei corporale?

Lăsăm la o parte «*Românul*» care nu putea să aibă altă idee de cât ale directorului său Const. Rosetti.

Cesar Boliac, un radical, căci susținea sufragiul universal, improprietărea țăranilor, secularisa-rea averilor mănăstirești, etc. de și vrășmaș al lui Roseti și Brătianu, erea alături cu ei pentru a sus-ține constrângerea corporală.

Iată ce scrie dînsul în 20 Noembrie 1863:

«Boerii s'au revoltat strasnic în ședința camerei d-lor de Lună, contra propunerii de a se vota de urgență legea constrângerei corporale, care, *după noi*, ar da o lovitură serioasă privilegiului și ar da o asigurare puternică dezvoltării comerțiului in-terior prin asigurarea creditului.

«Negreșit că privilegiații, că vrăjmașii seculari din înăuntrul acestei țări, întăriți în privilegiile lor de către vrăjmașii din afară ai țerei spre a sugruma ca pirul orî-ce dezvoltare a poporului român, ne-greșit că privilegiații interesați la *inegalitatea înain-tea legii*, interesați la legile care le permit lor a împlini cu biciul, cu închisoare și cu tortură da-toriile închipuite asupra acestor turme de servi, împărțită de dînsii, *negreșit că boerii care nu s'au închis până acum cu mojiții pentru datorii*, urmau să se revolte în contra unei legi, care, cel puțin în teorie, ar fi admis egalitatea înaintea legii între boer și mojie.»

«Efectele legii ar fi să bage în închisoare pentru datorii cel puțin a 4-a parte din reprezentanții actuali ai națiunii, nu poate să convină nici în-tr'un chip oligarhilor pe care numai lipsa unei asemenea legi îi ține în rîndul acelor din care chiar convențiunea actuală permite a se recruta manda-tarii oligarhici care ne strivește (18)».

Aproape același lucru l' spunea ziarul francez *l'Europe* într'o interesantă corespondență, publicată tot în ziarul *Buciumul*.

«Promulgarea legii de constrângere corporală ar întemeia creditul mort de mult în București, și ar avea efectul ce a avut cuvîntul lui Christ asupra lui Lazăr înmormîntat.

«Nu te teme că, Camera va vota această lege spaimântătoare: sunt atâți membrii interesați, în cât o vor îneca într'o grindină de bile negre.

«Boerii îngropați în datorii, să adopte o ast-fel de lege al cărui singur nume îi face să sburlească pe băncile lor de deputați? Boerii să voteze o în-chisoare în care să meargă să mediteze la incon-venientele ce aduce risipirea nebunească a averilor lor și a altora? Nu mai crede!

«De li s'ar propune ertarea datoriiilor; o! ar fi alt-ceva!» (19).

Să nu creadă că cele scrise de *Buciumul* și de *Europe* sunt numai niște insinuațiuni răutăcioase făcute din pasiune politică. Erea foarte adevărat că mulți deputați pe atunci, din nefericire ca și astăzi, nu făceau onoare iscăliturilor lor.

(18) *Buciumul*, an I, No. 153 din 20 Noembrie 1863.

(19) *Buciumul*, an I, No. 170 din 11 Decembrie 1863.

Unul din deputații care cunoștea mai bine țara și oamenii pe acele vremi, Iancu Otetelișanu, spunea în ședința Camerii din 29 Noembrie 1863, vorbind de datoriile arendașilor Statului pe care le văzuse la Ministerul de finanțe:

«Am văzut, Domnilor, un lucru care m'a întristat și măitare; am văzut că sunt din deputați, care datoresc Statului bani fără să-i răspundă» (aplaude) (20).

Aceasta pentru datoriile către Stat.

Grigorie Cozadini, unul din deputații la care se făcuse alusiune spune la rândul său că el nu mai e dator nimic și adaogă:

«Tocmai din acei care au cutezat să zică, cu eu sunt dator Statului, aceia 'mi sunt datori mie. D. Panaite Balș 'mi datorește și nu voește a-mi plăti, și l'am persecutat și prin poliție ca să-mi plătească» (21).

Așa dar domnii deputați nu se mulțumeau să înșele pe Stat, ci atunci când puteau se înșelau și între deșii!

De altmintrelea înșelarea era pe atunci, din nenorocire ca și astăzi la ordinea zilei, nu însă din partea săracilor, ci din partea persoanelor celor mai sus puse. Vom reproduce un anunț cam de pe acele vremuri:

«Subscrisul posedând două obligațiuni formal lichidate, una de 1000 galbeni deosebit de procente a d-lui Ștefan Sillion, membru la Inalta Curte de Casație și Justiție, și alta de 1500 galbeni idem a d-lui Ștefan Sillion și a fratelui d-sale Costache Sillion colonel și adiotant, și voind a le desface în condițiuni foarte favorabile am onoare a anuncia aceasta Onor. Public.

Samoil Goldenthal» (22).

Iată cum începeau instituțiunile noastre sub legile moderne, Frații Sillion, oameni avuți, coboritori prin bărbați din o veche familie moldovenească, iar prin femei din Șuțu și Mavrogheni, unul membru la Curtea de Casație și altul colonel și adiotant domnesc, nu se sfiau ca din înălțimea în care se aflau să dea răul exemplu al nerespectării iscăliturilor lor!

Și băgați de seamă că unul din frați era înalt judecător și avea de misiune *jus suum cuique tribuere* (23). Un foarte frumos cuvânt al scripturii zice: Când se va strica sarea, cu ce se vor mai săra bucatele?!

Să nu ne mirăm dar că edificiul nostru modern e șubred; el a fost întemeiat rău, fiind că i-a lipsit la basă morala, care e cel mai puternic ciment social.

Când Ștefan Sillion e membru la casație, și Costache Sillion colonel și adiotant domnesc, societatea de sigur nu poate merge bine.

De aceea, în zadar frunțașii comerțului bucuștean au adresat Ministrului și Adunării deputaților următoarea petițiune:

«Domnule Ministru și Onorabilă Adunare

«Clasa comercianților a aflat cu bucurie că guvernul a înfățișat Onor-Camerei un proiect de lege pentru constrângerea corporală, și că a cerut ceretarea de urgență a acestui proiect.

(20) Desbaterile Adunării pe 1863 p. 144.

(21) Ibidem, pag. 148.

(22) *Trompeta* No. 8 din 6 Februarie 1866, p. III.

(23) A da fie-cărui dreptul său.

«D-voastră știți domnule Ministru, câte sentințe au rămas și rămân neexecutate din lipsa unei asemenea legi, și cât credetul și comerțul suferă din aceasta; căci de și Regulamentul organic prevede arestarea datornicului, însă din nenorocire acel articol de lege a rămas literă moartă până în ziua de astăzi.»

«Comerțul s'a înspăimântat când a înțeles că în una din ședințele trecute ale onor. Camere s'a suspens până și acel articol de lege din Reg. org. și acum nici mai rămâne alta de cât speranța ce avem dreptul de a pune în patriotismul d-v. Domnule Ministru și al onor. Camere că veți bine-voi a face să se voteze cât mai curând legea pentru constrângerea corporală, așa precum o asemenea lege se află în vigoare în țările cele mai civilizate și mai liberale ale Europei, precum și în republica Elveției și a Americii, unde pretudindenii prin asemenea legi s'a stabilit credetul și înflorirea comerțului.»

Iscăliți 118 comercianți în cap cu Socek și comp, Hernia, Gh. Ioanid, Bacaloglu, Martinovici și Assan, Cerlenti, Derusi, Poumay, Stancu Bechianu, Eraclie Dumba, Halfon, Radu Rusescu, frații Capșa, Dimitrie Moroianu ș. a.» (24).

În zadar s'a adresat această petițiune Adunării legiuitoare; căci ceia ce prevăzuse ziarul *Europe* că legea va fi înecatată cu o grindină de bile negre s'a întâmplat în realitate. «*Buciumul*» anunță la 12 Decembrie 1863 că «Majoritatea oligarhică a respins legea în secțiuni».

Că majoritatea era în adevăr oligarhică precum o numea *Buciumul*, aceasta se poate vedea din tabelul sinoptic al corpului electoral publicat în *Românul* din 3 Februarie 1864 pag. 107, după *Monitorul Oficial*.

Să dăm câte-va exemple:

Radu Ionescu, 10 voturi din 14 votanți ales la Tutova, Grig. Bengescu 8 voturi din 9 votanți la Ialomița, Ion Grigorie Ghica 6 voturi din 9 orașul Vaslui, Alex. Catargiu 6 voturi din 11 la Suceava, Ștefan Goleșcu și Dimitrie Sturza (25) câte 3 voturi paritate la orașul Tecuci.

Legea e dar înmormântată în secțiuni de majoritatea oligarhică, însă Alexandru Ion Cuza o promulgă în 12 Septembrie 1864 în puterea statutului din 2 Mai 1864.

* * *

Am făcut intenționat această lungă expunere istorică a legii constrângerei corporale din 12 Septembrie 1864, reproducând textual principalele cuvinte ce s'au zis cu ocaziunea discuțiunii acestei legi.

Scopul nostru a fost să înlăturăm un prejudiciu foarte răspândit în țară la noi că închisoarea pentru datorii ar fi o măsură reacționară. Ar fi straniu ca Rosetti, Cogălniceanu, Cesar Boliac și Papiu Ilarian să fie reacționari, iar d nii Gheorghă Ghica, Const. Brăiloiu și Principii Dimitrie Ghica și Grig. Sturza să le dea lecțiuni de liberalism și de iubire a poporului.

Nu se poate zice iarăși că oamenii aceștia făceau reacțiune fără să știe; Cogălniceanu Rosetti și Boliac nu erau croiți din stoffa lui Jourdain faimosul erou al lui Molière. Ei sunt printre cele mai distinse spirite ale regenerațiunii noastre naționale,

(24) *Buciumul*, an 2, No. 169 din 10 Decembrie 1863,

(25) Actualul Prim-Ministru,

iar Boerescu, Costaforu și Papiu Ilarian, uneaŭ o instrucțiune vastă cu o intilegență aleasă.

Și pe când toate aceste spirite culte și înaintate erau pentru constrângerea corporală, din potrivă toți conservatorii combăteau din răspuțeri legea constrângerei corporale.

Vădit lucru, instituțiunea nu are nici o legătură cu principiile politice, are însă foarte multă cu cinstea, cu buna credință, cu vederile largi și clare asupra intereselor sociale. Fiți sigur că un Barbu Catargiu, de și conservator, n'ar fi fost contra legii căci erea prea cinstit și avea minte sănătoasă.

Și nici regretatul Alexandru Lahovari.

Iar dintre liberalii de astăzi întrebați pe un Al. Băicoianu, pe un Th. Ștefănescu, pe un N. T. Popp, oameni albiți în afaceri, care însă nici o dată n'au mâncat, nici nu s'au gândit să mănânce banul altuia și veți vedea că toți sunt de acord că trebuie să stea în pușcărie și hoții mânușiți, iar nu numai cei cu mâinile crăpate. Căci dacă creditul personal a pierit aproape cu desăvârșire din societatea noastră, cauza nu e bietul țaran, care când fură, fură ca să mănânce și căruia nimeni nu-i dă credit, ci din cauza mișeilor care supează la Capșa și ne stropesc cu noroiul pe care 'l aruncă roatele de cauciuc ale trăsurilor elegante în care se plimbă toată ziua. Acești domnișori înșală pe toată lumea: înșală pe hăinar, înșală pe cismar, înșală pe hotelier, înșală pe Administrațiile ziarelor neplătindu-'și abonamentele (*); înșală pe birjar, spălătoreasă, birtaș, librar, rude, prietini, cunoscuți și necunoscuți. Ei mănâncă banii unora și creditul tuturilor. Ei dau, exemplul de risipă și necinste, ei provoacă falimentele multor comercianți, ei ruinează instituțiunile de credit ale țării, ei ne fac să plătim dobânzi usurare împrumutătorilor și prețuri exorbitante furnizorilor noștri, cu un cuvânt ei sunt parazitul, vrăjmașul de moarte al societății cinstite și muncitoare.

Și acest parazit voeste încă să ne guverneze, să conducă țara. El pretinde să fie prefect, primar, judecător înalt, ministru, deputat, episcop, mai știu eu ce!

Trebuie să înceteze odată acest lucru. Onoarea țării o cere, buna sa reputație o cere, o cer în fine interesele materiale ale țării. Nici un progres serios nu va fi cu puțință până când fie-care nu va sta la locul său: omul cinstit la lucru, iar hoțul la pușcărie.

(Va urma)

I. Tanoviceanu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DORHOIUI

Audiența de la 25 Iulie 1903

Președenția d-lui G. I. MEZINCESCU. Jude supleant
Al. G. Negrescu cu Ministerul de Finance

Jurnal No. 6284

Timbru.— Taxe de înregistrare.— Cerere de restituire a taxelor de timbru și înregistrare.— Prin cine poate fi reprezentat fiscul.— Administrator financiar.— Prescripție.— Prescripția cererilor de restituire a taxelor de timbru și înregistrare.— Retroactivitate.— Prescripțiunii neimplinite încă din momentul intrării în vigoare a noii legi a timbrului.— (Art. 61, 92 și 96 din actuala lege a timbrului; art. 75 din

legea anterioară a timbrului; art. 13 din legea de la 6 Martie 1897 pentru organizarea ministerului de finance; art. 1886 și 1911 Cod civil).

Convenții sau contracte.— Scrisori misive.— Dacă fac probă deplină în justiție pentru convențiile bilaterale.— (Art. 1179 Cod civil).

Timbru.— Taxe de înregistrare.— Dacă se percep numai în cazul când convenția este constatată prin act scris.— (Art. 47, 49, 52, 57 și 65 din legea timbrului).

Hotăriri.— Dacă sunt acte declaratoare sau creatoare de drepturi.— Când dau loc la perceperea de taxe de înregistrare.

1. In cererile de restituire de taxe de timbru și înregistrare, pentru cari e organizată o procedură specială de art. 61 al legii timbrului, fiscul e bine reprezentat prin Administratorul financiar al județului respectiv, care a perceput taxa a cărei restituire se cere, de oare-ce e vorba de o operațiune privitoare la constatarea și perceperea unui impozit al Statului, căci potrivit art. 13 din legea pentru organizarea administrațiunii financelor Statului din 6 Martie 1897, asemenea operațiunii se îndeplinesc în fie-care județ de către serviciul exterior general al financelor pus sub conducere unui administrator financiar.

2. Cererile de restituire de taxe de timbru și înregistrare se prescriu prin trecere de trei ani, fie din ziua când s'a efectuat perceperea acestor taxe, fie din ziua când s'a născut dreptul la restituire.

3. In materia prescripției taxelor de timbru și înregistrare percepute de Stat, dispozițiile legii timbrului nu sunt retroactive pentru prescripțiile neîndeplinite încă în momentul intrării în vigoare a noii legi a timbrului.

Ast-fel, dispozițiile art. 96 din actuala lege a timbrului sunt limitative și se mărginesc numai la cazurile indicate prin alineatul 2 al acestui articol.

4. Art. 92 din actuala lege a timbrului nu face de cât să aplice în mod lămurit, în materia timbrului și înregistrării, principiul coprins în art. 1886 din Codul civil, care, fiind general, se aplică și prescripției prevădută de art. 75 din vechea lege a timbrului, anterioară actualei legi.

5. Scrisorile misive nu pot face deplină dovadă în justiție pentru convențiunile bilaterale, întru cât le lipsește condițiunea dublului exemplar prevădută de art. 1179 C. civ; deci ele nu pot fi considerate ca un instrument în sensul legal al cuvântului, când e vorba de convențiunii bilaterale, cum e vinderea.

6. Taxa de înregistrare la care sunt supuse mutațiunile de proprietate, afectează însă și convențiunea, independent de existența unui înscris care s'o constată în mod legal.

7. Hotăririle judecătorești fiind acte declarative de drepturi iar nu creatoare de drepturi, nu dau loc la perceperea taxelor de timbru și înregistrare, însă, când ele ar constata existența unui fapt material, fie juridic, care ar da loc la plata unei taxe de timbru și înregistrare, părțile sunt datoare a plăti această taxă.

S'au prezentat reclamantul Al. G. Negrescu, în persoană și d-l administrator financiar al județului Dorohoi, Ion Mihailiac.

Tribunalul deliberând, și

Vedând incidentul ridicat de d-l administrator financiar al județului Dorohoi, cerend a se amâna judecarea cererii d-lui Al. G. Negrescu și a se cita Ministerul financelor;

Vedând că, potrivit art. 13 al legii pentru organizarea administrațiunii financelor Statului din 6 Martie 1897, «operațiunile privitoare la constatarea, urmărirea și perceperea impozitelor, taxelor și celorlalte venituri ale Statului.... se îndeplinesc în fie-care județ de către serviciul exterior general al financelor pus sub conducerea unui administrator financiar»;

Vedând că art. 61 din legea timbrului nu precizează cine trebuie citat spre a reprezenta Statul în cererile de restituire a taxelor de timbru și înregistrare, ci prevede numai că se vor asculta părțile, că art. 61 consideră cererile de restituire a acestor taxe ca aparținând jurisdicțiunii grațioase a tribunalelor, și toată procedura pe care acel articol o or-

(* Mulți clienți avem și noi dintre aceștia, între cari: foști și actuali deputați, primari, prefeți etc. (N.B.)

ganizează neavând de scop de cât constatarea dreptului Statului la un impozit și în special constatarea împrejurării dacă un impozit anumit a fost bine perceput sau nu, este vorba de una din acele operațiuni privitoare la constatarea, urmărirea și perceperea impozitelor Statului, pentru care e competent serviciul exterior al finanelor, pus sub conducerea administratorului financiar, și deci acesta bine reprezintă pe Stat;

Considerând că, dar, incidentul rădicat de d-l administrator financiar a județului Dorohoiu, nu e în'emeat și tribunalul câtă a-l respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge incidentul.

In fond,

Având în vedere cererea d-lui Al. G. Negrescu, de a i se restituie suma de 310 lei, ce i s'ar fi perceput pe ne drept ca taxă de timbru și înregistrare cerere redusă astă zi în instanță de d-sa la sume de 240 lei, ce d-l administrator financiar al județului Dorohoiu i-a perceput la 20 Septembrie 1899, eliberându-i recipisa No. 3976/99, pentru un act de vindere cumpărare a unei case cu locul ei din Dorohoiu, str. Bernoschi, No. 1, de la un oare care Al. Pascu;

Asupra excepțiunii de prescripție trase de d-l administrator financiar al județului Dorohoiu din art. 75 al legii timbrului, ce era în vigoare la 1899 când reclamantul i s'a perceput suma a cărei restituire o cere;

Văzând că acest articol declară prescripție cererile de restituire făcute după expirarea a trei ani de la perceperea taxelor a căror restituire se cere:

Considerând însă că art. 92 din legea timbrului, intrată în vigoare la 1900, dispune că prescripțiunea în materie de timbru și înregistrare curge în contra particularilor fie din ziua când s'a efectuat perceperea, fie din ziua când s'a născut dreptul la restituire;

Considerând că, de și legea timbrului reproduce în art. 96 principiul general cuprins în art. 1 din Codul civ. că ea nu e retroactivă, totuși întinderea acestei dispozițiuni e mărginită de al. 2 al art. 96 care, interpretând pe cel dintâi, spune: «Taxele prevăzute în ea se vor percepe numai de la actele ce vor lua naștere din ziua aplicării sale»;

Considerând că, ast-fel trebuind să fie înțeles art. 96 din legea timbrului el lasă ne atinsă chestiunea dacă dispozițiile legii în materie de prescripție sunt retroactive sau nu, și în această privință trebuie să ne întoarcem la principiile generale ale materiei;

Considerând că principiul neretroactivității legilor nu și află rațiunea de a fi de cât în interesul social superior de a nu se atinge drepturile intrate în patrimoniu și nu este nici un cuvânt de a întinde aplicarea acestui principiu și acolo, unde nu mai este vorba de a respecta un drept câștigat; că din potrivă fiind presumat că legile noi sunt superioare celor vechi și sunt motivate de un interes social, este un interes social care impune ca dispozițiile noilor legi să nu se oprească de cât dinaintea drepturilor câștigate;

Considerând că prescripția nu e un drept câștigat de cât când e împlinită; că dispozițiile legiuitorului în această materie sunt dictate de un interes social, că dar, pe câtă vreme nu ne aflăm dinaintea unei prescripții împlinite în momentul intrării în vigoare a legii nouă, dispozițiile acesteia trebuie să se aplice și prescripțiilor începute sub legea veche, dacă un text expres al legii noi nu dispune alt-fel;

Considerând că o dovadă, că în principii dispozițiile legii noi, reformatoare în materia prescripției, ne îndois se aplică și prescripțiilor începute, dar ne împlinite încă în momentul intrării în vigoare a legii noi, este că de și C. civ. prin art. 1 pune principiul general al neretroactivității legii, totuși acest Cod a simțit nevoie de o dispozițiune specială, art. 1911, spre a conserva puterea legilor vechi în privința prescripțiilor începute sub imperiul lor, dar neîmplinite încă în momentul punerii în aplicare a Codului civil;

Că această dispozițiune cu totul specială, nu se poate întinde prin analogie la prescripțiile din materia timbrului și a înregistrării; că deci, în această materie, în lipsa unui text categoric, dispozițiile legii nouă relative la prescripție se aplică prescripțiilor ce nu erau încă împlinite la 1 Martie 1900, conform legii anterioare;

Având în vedere că epoca percepției taxei a cărei restituire o cere d-l Al. G. Negrescu e 20 Septembrie 1899; că dar de la acea dată până la intrarea în vigoare a noii legi nu trecuseră trei ani;

Considerând că legiuitorul din 1900, modificând art. 75 din legea veche a timbrului, nu a voit de cât să facă în materia taxelor de timbru și înregistrare o consacrare expresă a principiului cuprins în art. 1886 C. civ.;

«Nici o prescripțiune nu poate începe a curge mai înainte de a se naște acțiunea supusă acestui mod de stingere», principiu care fiind general și prin generalitatea termenilor săi aplicându-se nu numai la prescripțiunile edictate de Codul civil, ci la toate prescripțiunile, era aplicabil și la prescripția cuprinsă în art. 75 din vechea lege a timbrului;

Considerând că taxa de 240 lei a cărei restituire se cere a fost plătită de reclamant pentru un act de vindere-cumpărare a cărui recunoaștere judecătorească o ceruse el; că toamă pentru că era nevoie de o confirmare judecătorească a celui act, nu se putea ști dacă era loc la perceperea vreunei taxe de timbru sau de înregistrare de cât în momentul terminării procesului relativ la acel act; că dar acest moment singur poate fi privit ca acel al nașterii dreptului eventual al reclamantului;

Considerând că procesul în chestiune nu a putut fi privit ca terminat de cât la 12 August 1900, când sentința Trib. Iași, secția I No. 199/900 a fost investită cu formula executorie; Că din acest moment n'a fost trecut trei ani până în momentul când reclamantul a introdus cererea sa de restituire; că dar Tribunalul respingând excepția de prescripție, urmează să examineze dacă în fond cererea reclamantului este întemeiată;

Considerând că cererea de restituire se rează în drept pe teoria că taxa de înregistrare nu ar fi datorită de cât în cazul când convențiunea supusă acestei taxe e constatată printr'un act scris, printr'un instrument material; iar în fapt se întemeiază pe împrejurarea că în specie, pentru a se constatata convențiunea, asupra căreia s'a perceput taxa a cărei restituire se reclamă, nu s'a încheiat nici un act scris nici un instrument material al convențiunii.

Considerând în fapt că în adevăr, contractul de vindere-cumpărare pentru care reclamantul a plătit taxa de înregistrare n'a fost nici o dată constatată printr'un act scris în înțelesul legal al cuvântului; că, după cum rezultă din corpul sentinței No. 199/900 a trib. Iași s. I, singurile dovezi de care s'a servit reclamantul Al. G. Negrescu în proces spre a dovedi existența contractului de vindere-cumpărare au fost trei înscrisuri, scrisori adresate de vânzătorul Al. Pascu cumpărătorului Negrescu și interogatorul părâtului; că scrisorile produse în instanță nu au fost și nici nu pot fi considerate ca un înscris doveditor al unei convențiuni bilaterale, cum e vânzarea, pentru că nu au caracterul de cât al unei policitațiuni și pentru că nu intrunesc condițiunea dublului exemplar;

Considerând că, însă, după cum rezultă din art. 38 al legii din 1881 asupra timbrului și înregistrării, rămas în vigoare și ne modificat de legea actuală, în care se află ca art. 52. «transmișiunile de proprietate, de uzufruct, vânzările de pământ, închirierile și arendările, se pot dovedi, în cazul când părțile s'aș sutras de la plata taxei, prin rolurile de contribuțiunii, prin posesiunea de fapt a imobilului, prin folosința și perceperea veniturilor»; că, dacă o trasmisiune de proprietate între vii poate să fie dovedită fiscalmente prin plata contribuțiilor, prin posesiuneade fapt a imobilului, prin perceperea veniturilor, etc. pentru a fi supusă la taxa de înregistrare, este evident că intențiunea legiuitorului, atunci când a edictat dispozițiunea art. 38 (art. 52 din actuala lege), a fost de a supune la taxa de înregistrare mutațiunile de proprietate chiar în cazul când nu există nici un înscris care să le constate;

Considerând, că acelaș mod de a vedea al legiuitorului rezultă din dispozițiunea art. 47 al. b., a cărui redacțiune actuală e acea dată de legea din 1881, și care se exprimă astfel, vorbind de modul în care se calculează taxa de înregistrare: «pentru vânzările de bună voie constatate prin act, de ori-ce fel de bunuri sau drepturi, după prețul cuprins în

actul de vânzare; iar în lipsă de act după valoarea declarată de părți; cea ce însă, în chip foarte lămurit că pentru contractele de vânzare-cumpărare existența unui înscris material nu e o condițiune pentru a se percepe taxa de înregistrare; că e suficient a se stabili existența contractului nu numai prin mijloacele de probă prevăzute și de Cod. civil de Proced. civilă ci și prin unele presupțiuni enumerate de lege spre a fi loc să se perceapă această taxă;

Considerând că atât dispoziția art. 52 cât și cea a art. 47 al. b. din actuala lege a timbrului au fost introduse întocmai așa de legiuitorul din 1881; că înainte de legea din 1881, legea timbrului în vigoare, cea din 1 Martie 1872 (vezi Monit. Oficial No. 48/72), modificată în 1874, nu cuprindea nici o dispoziție analogă celeia a art. 38 al. legii din 1881, iar art. 42 al. b. al. legii din 1872, corespunzător art. 47 b. din actuala lege avea următoarea redacțiune: «vânzările de bună voie ale bunurilor imobiliare, ale usufructului lor, sau altor drepturi reale, după prețul cuprins în actul de vânzare», și prin urmare, nu avea în vedere de cât ipoteza când există un act constatator al vânzării, spre deosebire de noua lege;

Considerând că intențiunea ce a avut legiuitorul din 1881 modificând ast-fel art. 47 al. b. și introducând art. 38 (actualmente 52), reasă în chip cu deosebire limpede din raportul prezentat Adunării deputaților de d-lui Grigore Triandafil, raportorul oficial al legii în acest corp deliberativ, în ședința din 6 Martie 1881 (vezi Monitorul Oficial No. 53/81, pag. 1536): «Prin legea actuală, spune acest raport, partea privitoare la drepturile de înregistrare asupra mutațiilor de bunuri prin acte între vii, nu e în destul de clară, în cât nu se știe în mod pozitiv dacă taxa trebuie a se percepe când avea loc operațiunea, sau când se redacta actul care constata operațiunea, cu alte cuvinte, se făcea o confuziune pentru specificarea taxei, dacă trebuie considerată, ca drept de mutațiune sau numai drept de act. . . . Juridic și rațional respunsul trebuie să fie că taxa este pentru mutațiunea proprietății, că, prin urmare, trebuie să se perceapă la epoca confecționării (sic) vânzării, independent de îndeplinirea formalității transcripției, independent de redacțiunea unui act constatator al efectuării vânzării, destul numai să se dovedească prin ori-ce mijloc în mod cert că a avut loc vânzarea, adică strămutarea proprietății de la o persoană la alta. . . . Prin proiectul prezentat se lămurește îndeosebi la care dădea loc dispozițiile legii actuale, afirmându-se că taxa de înregistrare are a se percepe la efectuarea vânzării, în momentul când intervine convențiunea»;

Considerând că proiectul de lege pentru care s'a făcut acest raport a trecut ne modificat prin ambele camere și astfel raportul d-lui Gr. Triandafil nu reprezintă de cât intențiunea legiuitorului;

Considerând că din economia legii timbrului și înregistrării reasă că ea a voit să facă din taxele de timbru, în genere, taxe de act, pe când din taxele de înregistrare a înțeles a face în genere taxe asupra mutațiunii, adică asupra însuși faptului translativ de proprietate;

Considerând că, această intențiune a legiuitorului mai rezultă și din împrejurarea că în toate articolele privitoare la taxele de timbru, termenii întrebunțați sunt: «Sunt supuse la taxa de . . . timbru coală» (urmează apoi enumerarea actelor impuse la taxe), iar când legiuitorul voește a supune la taxa de timbru un act juridic, chiar în lipsa unui instrument material al actului, are grija s'o spuie în mod expres, precum e atunci când se vorbește de contractele de închiriere și arendare, pe cari legea le supune taxelor prin art. 30, 31 al. 1 și 33, «fie că sunt scrise, fie că sunt verbale»; că, pe de altă parte, acolo unde e vorba de taxele de înregistrare, legea când voește să impue la taxe numai actele materiale constatatoare ale faptelor juridice întrebunțează cuvintele «acte», sau spune chiar în mod expres, că sunt supuse la taxă numai acele fapte juridice pentru cari s'a dresat un act, precum e în art. 45 al. 3 relativ la vânzările mobiliare și în art. 45 al. 5 relativ la schimburile de bunuri mobiliare;

Considerând că rațiunea de a fi a drepturilor de înregistrare este serviciul ce Statul aduce cetățenilor prin instituțiunile sale administrative, judecătorești și legislative, făcând

eficace drepturilor ce rezultă pentru dâșii din actele translativ de proprietate; că ast-fel rațional și juridic este că ori de câte ori simplul consimțământ al părților operează mutațiunea proprietății, Statul să aibă drept la taxă de înregistrare;

Considerând că istoria dreptului de înregistrare care și află origina în impositul *Centième denier* din fiscalitatea medievală francesă confirmă această interpretare; că din secolul al 11-lea, de când a apărut în fiscalitatea feudală și până în secolul 18-lea când a fost introdus în cea regală prin ordonanța din Decembrie 1703, precum și de la această dată până astăzi, cu o intrerupere numai de 8 ani în timpul revoluției franceze (1790-98), impositul *Centième denier* numit mai târziu, drept de înregistrare, a fost în tot-d'a-una un drept de mutațiune spre deosebire de dreptul de control și de insinuație corespunzător actualelor taxe de timbru, care în tot-d'a-una a fost un drept de act;

Considerând că legiuitorul nostru, care introducând taxele de timbru și înregistrare s'a inspirat din legislațiunea fiscală francesă, de parte de a modifica spiritul acestei legislațiuni, l'a consacrat prin întreaga economie a legii și chiar prin mai multe dispozițiuni exprese;

Considerând că argumentele ce se trag, în opinia contrară, din art. 49, 57, și 65 ale legii timbrului, nu au nici o valoare, pentru că art. 49 nu arată dacă taxa de înregistrare și cea de timbru afectează însăși convențiunile sau numai înscrisurile ce constată aceste convențiuni, ci este un text cu desăvârșire general, care are de obiect a arăta numai cine trebuie să plătească taxele și momentul în cari ele se datoresc, și care este acela al formării actului, spune textul, dar fără a precisa dacă e momentul în care se formează actul intelectual sau acela în care se formează actul material, aceasta rămânând să rezulte din dispozițiunile privitoare la fie-care din taxe în deosebi; că art. 57 irăși nu are de obiect a determina natura taxelor, ci e și el un text general ne având de scop de cât a indica autoritatea unde este a se achita taxa; că în sfârșit, art. 65 din legea timbrului nu are de cât tot același obiect de a determina timpul în care trebuie plătită în anumite cazuri taxa de înregistrare;

Considerând că dar, de și în fapt reclamațiunea d-lui Al. Gh. Negrescu e întemeiată, întru cât un act constatator al convențiunii pentru care-i s'a perceput taxă n'a existat, totuși în drept ea este neîntemeiată, întru cât contractul de vânzare-cumpărare e supus la taxă de înregistrare, chiar în cazul când nu l'constată un înscris material încheiat de părți conform legii;

Considerând că reclamantul mai sprijină cererea sa pe considerațiunea că actul juridic din care isvorăse drepturile sale ar fi nu un contract de vânzare-cumpărare, ci o sentință judecătorească, act numai declarativ de proprietate, iar nu translativ, și prin urmare ne supus vre-unei taxe de înregistrare;

Considerând că însă, declarând pe d-l Al. G. Negrescu proprietar al imobilului din Dorohoi, str. Berhoschi No. 1, sentința Trib. Iași, secția I, No. 199,900 constatată existența contractului de vânzare pentru care d-l Al. G. Negrescu a plăti taxa de 240 lei; că tocmai pentru motivul că sentințele nu sunt creatoare de drepturi ci numai declarative de drepturi, nu se pune chestiunea de a ști dacă ele sunt sau nu supuse vre-unei taxe de înregistrare, ci aceia de a ști dacă nu cum-va ele constată existența vre-unui din acele acte fie materiale, fie juridice, care dau loc la perceperea unei atari taxe; Că întru cât prin sentința No. 199,900 a Trib. Iași s I, ce formează titlul d-lui Al. G. Negrescu, se constată existența unui contract de vânzare-cumpărare, și întru cât independent de existența unui înscris, se datorește taxa de înregistrare pentru actele de vânzare-cumpărare, reclamațiunea este neîntemeiată, și din acest punct de vedere urmează deci a fi respinsă;

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge, etc.

(s) G. I. Mezincescu.

p. Grefier (s) Bontes

Rugăm cu insistență pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor să bine voadă să se grăbi să achite sumele datorite direct către d-l Codreanu, la Redacțiunea ziarului, prin mandat poștal.

JUDECATORIA OCOLULUI MOINEȘTI (Bacău)

Audiența de la 16 Aprilie 1903

Vasile Budacă cu Teodor a Aniței

Carte de judecată No. 461

Autoritatea lucrului judecat.—Dacă poate rezulta atât din dispozitiv cât și din considerentele hotărârii.—Elementele lucrului judecat.—Dacă lucrul judecat poate rezulta din orî-ce hotărîre.—(Art. 1201 Cod civil).

1. *Autoritatea lucrului judecat stă atât în dispozitivul hotărîrii cât și în considerentele ei.*

2. *Pentru existența lucrului judecat se cere ca cererea ce este a se hotărî posterior să fie identică cu cea hotărîută anterior, adică se fie identitate de obiect, de cauză și de părți.*

3. *Autoritatea lucrului judecat poate rezulta din orî-ce hotărîre, fie chiar dată asupra unei contestații la executare, destul numai să existe elementele constitutive ale lucrului judecat, adică în ambele cereri să fie identitate de obiect, de cauză și de părți.*

Judecata.

Văzînd contestația făcută de Vasile Budacă la urmărirea ce i se face de Prim. Valea Arinilor prin procesul verbal No. 5437/902, în puterea cărței de judecată No. 755/902 definitivă și executorie, prin care numitul contestator e obligat a plăti lui Toader a Aniței 200 lei osebbit ckeltueli de judecată;

Avînd în vedere susținerile părților;

Avînd în vedere că contestatorul în sprijinul cererii sale invoacă nulitatea urmării, întru cât s'a violat dispozițiunile art. 387 Pr. civ. și art. 42 din legea jud. pace, în primul cas nefiind încunoștiințat datornicului titlul executor și în al 2-lea pentru că s'a sechestrat doi boi apărați de lege;

Avînd în vedere că prin petiția înregistrată la No. 920 din 2 Ianuarie 1903, Vasile Budacă face contestație la urmărirea îndreptată contra sa prin acelaș proces verbal No. 5437/902 și în puterea aceleiași cărți de judecată No. 755/902, invocînd ca motiv de contestație că nu datorește nici un ban creditorului Toader a Aniței;

Că prin cartea de judecată No. 168/903, dată asupra acestei contestații, judecata a respins cererea pentru motivul că contestatorul, după cum însuși a declarat în instanță, a făcut contestația numai pentru a amâna plata sumei pentru care e urmărit;

Avînd în vedere că dispozițiunile art. 1201 C. civ. edictează o presumpție legală de strictă interpretare, deci fiind îndoială asupra existenței unuia din elementele caracteristice a lucrului judecat, apărarea asupra fondului urmează a fi respinsă, fiind prin esența sa restrictivă;—Că îndată ce a 2-a cerere de judecată e făcută pe cale contencioasă ca și prima cerere, autoritățile judecătorești pot pronunța că o a 2-a cerere urmează a fi respinsă ca avînd puterea lucrului judecat, destul numai ca ea să îndeplinească dispozițiunile art. 1201 C. civ., căci știut e că autoritatea lucrului judecat interesează în cel mai înalt grad ordinea publică, și are de scop înlăturarea contradicțiilor judecătorești, care ar slăbi respectul datorit justiției, micșorînd demnitatea și încrederea de care trebuie să se bucure în Stat puterea judecătorească, și apoi urmează a ține totdeauna socoteală de principiul că «*Res judicata pro veritate accipitur*» căci prin aceasta se pune frâu contestațiilor dintre împricinăți care, prin posibilitatea de a reveni mereu înaintea justiției, ar arunca cea mai mare incertitudine în tranșacțiile dintre oameni «*Nec enim instaurari finita rerum judicatarum patitur auctoritas*».

Considerînd că autoritatea lucrului judecat stă atât în dispozitivul hotărîrii, cât și în considerentele ei; și pentru existența lucrului judecat se cere ca cererea ce

este a se hotărî posterior să fie identică cu cea hotărîută anterior; cu altă vorbă să fie identitate de obiect de cauză și de părți căci, alt-fel, «*Quae nisi omnia concurrunt, alia res est*»; Că autoritatea lucrului judecat poate rezulta din orî ce hotărîre, fie dată asupra unei contestații la executare, numai să existe elementele constitutive a acestei presumpțiuni. În specie, prin prima cerere contestatorul cere anularea urmării pentru motivul că nu datorește suma la care e condamnat, pe cînd în instanță a recunoscut că, prin contestație, voește numai să amâie plata. Prin a doua cerere ce este a se rezolvi astă-zî, dînsul invoacă alte motive de admiterea contestației care să conducă la încetarea urmării. Se poate vedea deci că primul element al presumpției stabilite de art. 1201 C. civ. «*eadem jus*» este la ambele contestații;

Considerînd că dacă jurisprudența Inaltei noastre Curți a decis că hotărîrea care respinge cererea făcută de debitor de a se anula un sechestrul pentru motivul că nu ar datora nimica creditorului urmăritor, nu ridică dreptul debitorului a face o nouă contestație care are de obiect anularea aceluiași sechestrul, pentru motiv că averea sechestrată n'ar putea fi urmărită, și că, deci, în asemenea cas, n'ar exista identitate de cauză, elementul al 2-lea constitutiv al presumpției puterei lucrului judecat, însă, în specie, nu se poate aplica cu succes; căci în instanță cînd s'a pronunțat prima carte de judecată No. 168/903, contestatorul tacitamente a renunțat posterior la invocarea altor mijloace de contestație, recunoscînd că nu a făcut contestația de cît pentru a amâna plata, pe cînd astă-zî pentru aceiași contestație invoacă alte motive;

Considerînd că ultima condiție cerută de art. 1201 C. civ. e identitatea de persoane («*eadem personarum conditio*») e satisfăcută în specie; că atât în prima cât și în a doua contestație există aceleiași persoane: Vasile Budacă și Toader a Aniței;

Considerînd că din cele expuse în contestația de astă-zî existînd lucrul judecat prin cartea de judecată No. 168/903 pronunțată în aceiași contestație, cererea lui Vasile Budacă de anularea urmării făcută prin acelaș proces verbal și în puterea aceleiași cărți urmează a fi înlăturată;

Considerînd că e de netăgăduit că a doua contestație e făcută pur și simplu pentru a șicana pe creditor și a înlătura ast-fel executarea hotărîrii;

Că deci existînd evidenta rea credință, căci în mai multe rînduri s'a suspendat vînzarea obiectelor sechestrare, judecata urmează a face aplicarea art. 405 Pr. civ. supunînd pe contestator la o amendă apreciată la suma de 25 lei.

Pentru aceste motive, respinge contestația . . . etc.

Jude (s) Al. I. Spiridon. Greșier (s) C. Manoliu

Observație.—Cartea de judecată a judec. Ocol. Moinești, ce publicăm astă-zi, este privitoare la autoritatea lucrului judecat. Principiile sunt ast-fel cum sunt expuse prin această sentință. Nu este însă exact de a se afirma, așa precum se țice în corpul acestei hotărîri, că autoritatea lucrului judecat stă atât în dispozitiv *cât și considerente*, pentru-că considerentele nu aū, în principiu, această autoritate de cît atunci cînd sunt determinante și se leagă în mod strîns cu dispozitivul. Cpr. asupra acestui punct, precum și a celor-lalte decise prin această carte de judecată: D. Alexandresco, t. VII, p. 508 urm; monografia sa din *Curierul Judiciar*, No. 49 din anul 1902, p. 404, cum și diferitele jurisprudențe publicate în *Curierul Judiciar* No. 17, 35, 51 și 52 din 1902. (N. R.)